

ปัจจัยที่ส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ของพระวินยาธิการ
อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี*

FACTORS THAT PROMOTE THE PERFORMANCE OF PHRAVINYATHIKARN IN
KHLONG LUANG DISTRICT, PATHUMTHANI PROVINCE

พระครูปลัดเสนาะ วิสุทฺโธ, พระมหาภคฤกษ์ กิตติโสภโณ, พระปลัดระพีณ พุทธิสารโ

Phrakhrupaladsanoh Visutto, Phramaha Krisada Kittisobhano, Phrapalad Raphin Buddhisar

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: Phrakhrupaladsanoh@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็น เปรียบเทียบความคิดเห็น ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อปัจจัยที่ส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ของพระวินยาธิการ อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี

พบว่า 1. พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ของพระวินยาธิการ อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}= 2.970, S.D.= 0.619$) 2. ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า พระสงฆ์ที่มีพรรษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ของพระวินยาธิการ อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวม แตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ 3. ปัญหา อุปสรรค คือ พระวินยาธิการไม่ค่อยมีความเป็นผู้นำ ไม่กล้าตัดสินใจเด็ดขาด ไม่สามารถดูแลได้อย่างทั่วถึงในบางเขตพื้นที่ที่ลำบากในการเดินทางของพระวินยาธิการ พระวินยาธิการไม่ค่อยมีการวางแผนร่วมกับเจ้าคณะผู้ปกครอง และยังไม่มีความหมายรับรองเป็นรูปธรรม ทำให้การปฏิบัติงานไม่เกิดความคล่องตัว ข้อเสนอแนะ คือ ควรมีการฝึกอบรมพระวินยาธิการให้มีอัธยาศัยดี มีความรู้ ความสามารถ มีความเป็นกันเอง ควรมีงบประมาณสนับสนุนในการปฏิบัติหน้าที่ของพระวินยาธิการ พระวินยาธิการควรมีการประสานงานกับเจ้าคณะเจ้าคณะผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ฝ่ายบ้านเมืองก่อนปฏิบัติงานทุกครั้ง ควรมีความหมายรับรองเป็นรูปธรรม

คำสำคัญ: ปัจจัยที่ส่งเสริม; การปฏิบัติหน้าที่; พระวินยาธิการ

Abstract

Objectives of this article were to study the level of opinions, compare opinions, study problems, obstacles and suggestions on the performance of the Vinyathikarn's duties, Khlong Luang District Pathumthani Province conducted by mixed methods research.

Findings were found that 1. The monks had to perform duties of Vinyathikarn. Khlong Luang District Pathumthani Province, by overall, was at the medium level (\bar{X} = 2.970, S.D. = 0.619) 2. The results of the research hypothesis test showed that the monks of different ages and different rain retreat years had opinions on the performance of duties of Vinyathikarn Khlong Luang District Pathumthani Province, as a whole differently, therefore accepted the set hypothese. 3. Problems and obstacles in connection with Phra Vinyathikarn Khlong Luang District Pathumthani Province were found that the Vinyathikarn had little leadership, did not dare to make complete decision, were unable to take care of duties thoroughly in some areas where it was difficult to travel and did not plan the activities together with primate and rulers and there is no supporting concrete legal certification causing the performance of duty could not be performed with ease. The suggestion was that the Vinyathikarn monks should be trained to be good-natured, knowledgeable, capable, and friendly. There should be a budget to support the performance of Vinyathikarn's duties. Vinyathikarn should be coordinated with the primate, guardian and government officials before working every time There should be legal laws to guarantee Vinyathikarn monks duty performance concretely.

Keywords: Promotion Factors; Performance; Phravinyathikarn

บทนำ

พระพุทธศาสนา เป็นศาสนาที่ประชาชนชาวไทยนับถือกันมากที่สุด ดังนั้นจึงมักจะเห็นวัดซึ่งเป็นศาสนสถานถูกสร้างขึ้นกระจายอยู่ทั่วไปในชุมชน วัดถือว่าเป็นหน่วยงานปกครองและหน่วยงานดำเนินกิจการของคณะสงฆ์ วัดมีฐานะเป็นนิติบุคคล คือบุคคลตามกฎหมาย ตามความในมาตรา 31 วรรคสองและมาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2535 วัดจึงได้รับความคุ้มครองจากบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และกฎหมายอื่น ๆ วัดทั้งหลายย่อมมีสิทธิและหน้าที่ต่าง ๆ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังเช่นบุคคลธรรมดา เว้นแต่สิทธิและหน้าที่ในการกระทำต่าง ๆ เองมิได้จำเป็นต้องมีผู้แทน เพื่อใช้สิทธิและหน้าที่หรือ

แสดงเจตนาแทน ดังเช่นบทบัญญัติในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ มาตรา 31 วรรคสามว่า “เจ้าอาวาสเป็นผู้แทนของวัดในกิจการทั่วไป” ดังนั้น เจ้าอาวาสเป็นทั้งผู้ปกครองวัดตามความในมาตรา 36 และเป็นผู้แทนวัดตามความในมาตรา 31 วรรคสาม ทั้งมีฐานะเป็นเจ้าพนักงานตามความในประมวลกฎหมายอาญา ดังความแห่งมาตรา 45 แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ว่า “ให้ถือว่าพระภิกษุซึ่งได้รับแต่งตั้งในการดำรงตำแหน่งในการปกครองคณะสงฆ์ และไวยาวัจกรเป็นเจ้าพนักงานตามความในประมวลกฎหมายอาญา” เพราะเหตุนี้ ตำแหน่งเจ้าอาวาสจึงเป็นตำแหน่งที่มีความสำคัญยิ่ง และสำหรับการบริหารวัดที่มหาเถรสมาคมกำหนดขึ้นนั้นมี 6 ประการ คือ การปกครองคณะสงฆ์ การศาสนศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ การเผยแผ่พระพุทธศาสนา การสาธารณูปการ และการสาธารณสงเคราะห์ (พระเทพปริยัติสุธี (วรวิทย์ คงคปญโญ), 2545)

ในสมัยพุทธกาล พระสงฆ์ยังมีจำนวนไม่มากและไม่ค่อยมีลาภสักการะการกระทำ ความประพฤติที่ไม่เหมาะสมจึงไม่ปรากฏ และการปกครองคณะสงฆ์สมัยพุทธกาลจำนวนพระสงฆ์ยังไม่มากนักและผู้มาบวชบรรลุมรรคผลสูงในทางศาสนาส่วนมากจึงไม่ค่อยมีปัญหาเรื่องความประพฤติ แต่เมื่อมีจำนวนพระสงฆ์มากขึ้น คนที่มาบวชมีเจตนาแตกต่างกันจึงเกิดด้านบริหารขึ้น ทรงจัดให้มีบุคคลผู้รับผิดชอบในด้านต่าง ๆ โดยขึ้นตรงต่อพระพุทธองค์ในกรณีที่มีปัญหาด้านพระวินัยและเกิดความสงสัย ไม่เข้าใจในธรรม ต่อ มาให้พระอัครสาวกและพระอุปัชฌาย์เป็นผู้ดูแล แต่ในกาลเวลาต่อมาพบว่ามีกรณีประทุพผิตพระธรรมวินัยเกิดขึ้นมา พฤติกรรมดังกล่าวจึงถือได้ว่าเป็นที่มาของพระวินัย ดังตัวอย่างที่พระพุทธเจ้าได้บัญญัติสิกขาบทขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางแห่งการประพฤติพรหมจรรย์เป็นแบบอย่างพระพุทธองค์ทรงบัญญัติไว้ เพื่อให้ใช้เป็นหลักการปฏิบัติสำหรับคนทุกชั้นวรรณะ เริ่มจากง่ายที่สุดไปถึงยากที่สุด ตั้งแต่ต้นไปถึงลึกที่สุด ดีทั้งเบื้องต้น ดีทั้งท่ามกลาง และดีที่สุด เป็นหลักคำสอนที่มีอรรถะ พยัญชนะ บริสุทธ์ ดังบาลีที่ว่า “โส ธมฺมํ เทเสติ อาทิกถยาณํ มชฺเณกถยาณํ ปรีโยสานกถยาณํ สาทถํ สพฺพณฺชนํ เกวลปรีปฺพณฺณํ ปรีสุทฺถํ พรหมจริยํ ปกาเสติ” (วินย. มหา. (บาลี) 1/1/1.)

ในปัจจุบัน สังคมได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ทั้งทางด้านวัตถุ ขนบธรรมเนียม ประเพณี เพราะความก้าวหน้าของเทคโนโลยี จึงทำให้สภาพของสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทำให้ผู้คนในสังคมเปลี่ยนไป มีความเห็นแก่ตัว เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าประโยชน์ส่วนร่วม มีความเสื่อมถอยของศีลธรรมอันดี ไม่มีความละอายและเกรงกลัวต่อบาป ไม่เว้นแม้แต่กับผู้ที่เข้ามาบวชเป็นพระภิกษุสามเณรในพระพุทธศาสนา ดังที่ได้มีปรากฏว่ามีเรื่องข่าวความเสียหายของพระสงฆ์มากมาย มีข่าวทางเสื่อมเสียต่อเนื่องไม่ขาดสาย ข่าวเกี่ยวกับการประทุพผิตพระวินัย และทำตัวไม่เหมาะสมของพระภิกษุสามเณรบางรูปบางคณะ ได้ถูกสื่อมวลชนทุกแขนงโดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ต่างลงข่าววิจารณ์กันไปในแง่มุมต่าง ๆ เป็นเหตุให้ภาพลักษณ์ของคณะสงฆ์เสียหายและมีผลกระทบต่อคณะสงฆ์และจิตใจชาวพุทธเป็นอย่างมาก เป็นเหตุให้ผู้มีความหวังใยสถาบันสงฆ์ได้พยายามหาทางแก้ไขความเสียหายอันเกิดจากการ

ประพฤติไม่เหมาะสมของพระบางรูป ได้ตระหนักถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ดังคำสัมภาษณ์ของ พระรัตนเมธี (บุญช่วย กम्मสุโภ) ที่ว่า “ในช่วงนี้ ประเทศไทยต้องประสบกับปัญหาเศรษฐกิจ คนตกงานมากขึ้น ทำให้มีจมน้ำชีบางกลุ่มเริ่มแฝงตัวอาศัยผ้าเหลืองหากิน ปลอมบวชมากขึ้น นอกจากนี้ ยังมีพระภิกษุสามเณรบางกลุ่ม ประพฤติขาดความสำรวม เสพยาเสพติด เล่นการพนันประพฤติผิดธรรมวินัย จึงเป็นหน้าที่โดยตรงที่ พระวินยาธิการ หรือที่ชาวบ้านเรียกกันว่า ตำรวจพระต้องรีบออกไปจัดการทันที” (พระรัตนเมธี (บุญช่วย กम्मสุโภ), 2552)

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น การดูแลคณะสงฆ์ให้เป็นผู้ที่ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ และให้มีความสงบเรียบร้อยตามพระวินัยนั้น คณะสงฆ์จำเป็นต้องมีมาตรการในการควบคุมดูแลความประพฤติของพระสงฆ์ อาศัยอำนาจตามความในข้อ 15(5) แห่งกฎหมายเถรสมาคม ฉบับที่ 23 พุทธศักราช 2541 ว่าด้วยการควบคุม บังคับบัญชาของเจ้าคณะปกครอง และเจ้าอาวาส ตลอดถึงพระภิกษุสามเณรผู้อยู่ในบังคับบัญชา และชี้แจง แนะนำการปฏิบัติ หน้าที่ ของผู้อยู่ในบังคับบัญชาให้เป็นไปโดยความเรียบร้อย จึงแต่งตั้งพระภิกษุขึ้นคณะหนึ่ง เรียกว่า “พระวินยาธิการ” เพื่อแบ่งเบาภาระหน้าที่ เจ้าคณะผู้ปกครองคณะสงฆ์ (พระธรรมสุธี, 2554) พระวินยาธิการ มีหน้าที่ออกตรวจตราดูแลความเรียบร้อยของพระภิกษุสงฆ์สามเณร ช่วยชี้แจง แนะนำพระภิกษุสามเณรให้ปฏิบัติอยู่ในหลักพระธรรมวินัยและนำพระภิกษุสามเณร ผู้ประพฤติผิดธรรมวินัย มอบให้เจ้าคณะผู้ปกครองคณะสงฆ์ เพื่อพิจารณาสภาพการณ์ปัญหาต่อไป

พระวินยาธิการ โดยอาศัยอำนาจตามความในข้อ 14 (1) แห่งกฎหมายเถรสมาคมฉบับที่ 15 (พ.ศ.2535) ว่าด้วยระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ จึงได้อธิบายไว้ว่า วินัย, วินัย (น.) คือ ระเบียบสำหรับความประพฤติให้เป็นระเบียบแบบแผนอันหนึ่งอันเดียวกัน ส่วนพระวินัยธร คือ พระผู้ที่ทรงพระวินัย ได้แก่ พระที่มีความรู้ ความชำนาญในการทรงจำพระวินัยอธิการ หมายถึง ผู้อำนวยการ, ผู้ที่เป็นผู้ปกครอง, เจ้าวัด หรือผู้ที่เป็นใหญ่ตั้งนั้นเมื่อรวมกันแล้ว พระวินยาธิการ จึงหมายถึงพระที่ทรงไว้ซึ่งพระวินัย หรือพระภิกษุ ที่คอยกำกับดูแลให้ผู้ประพฤติตามมีความเป็นระเบียบมากขึ้น (ถวัลย์ ทงมี, 2535) ดังนั้นจึงหมายถึงพระภิกษุสงฆ์ ที่ได้รับการแต่งตั้งจากเจ้าคณะจังหวัด หรือ เจ้าคณะผู้ปกครอง ให้เป็นผู้ดูแลช่วยเหลือสนับสนุนในการปกครองของเจ้าอาวาสและเจ้าคณะผู้ปกครองในจังหวัดปทุมธานี เหตุที่มาศึกษาเรื่องนี้เพราะสถาบันสงฆ์เป็นสถาบันในทางจริยธรรม และมีพระสงฆ์เป็นศาสนทายาทที่สำคัญที่สุด และยังเป็นแกนนำในการสืบทอดอายุพระพุทธศาสนาให้ยังคงอยู่ต่อไปฉะนั้น ปัญหาที่เกิดขึ้นในสถาบันสงฆ์จึงเป็นปัญหาใหญ่ของสังคม ชาวความเสียหายที่เกิดขึ้นในวงการสงฆ์อันเกิดจากการที่ประพฤติไม่เหมาะสมของพระภิกษุสามเณร มีการประพฤติเป็นกลุ่มเป็นกระบวนกรมีคนอยู่เบื้องหลัง เพื่ออิงศาสนาหากิน นอกจากนั้นก็ยังปัญหาการปลอมบวชซึ่งการปฏิบัติงานยิ่งเพิ่มปัญหาตามมาอีกหลายรูปแบบ ซึ่งกลุ่มบุคคลเหล่านี้ได้อาศัยการปลอมเป็นพระอาศัยผ้าเหลืองหม่มเพื่อหลอกต้มตุ๋นเอาเงินจากชาวบ้านในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งยากต่อการตรวจสอบ ปัจจุบันนี้ พระวินยาธิการเป็นตำแหน่งที่ยังไม่มีกฎหมายรองรับ ทำให้การปฏิบัติงานปฏิบัติได้อย่างไม่เต็มที่

ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าพระวินยาศึกษาของคณะสงฆ์อำเภอคลองหลวงจังหวัดปทุมธานี ควรได้รับการส่งเสริมการปฏิบัติงานให้มีความรู้ให้มากขึ้น เพื่อให้ทราบถึงหน้าที่ของตน และเข้าใจปัญหาและอุปสรรค สาเหตุและปัจจัยอื่น โดยประยุกต์หลักคำสอนในทางพระพุทธศาสนา ที่เป็นกลวิธีหรืออุบายคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนและการส่งเสริมการปฏิบัติงานของพระวินยาศึกษาของคณะสงฆ์จังหวัดชัยภูมิให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อันจะส่งผลต่อการพัฒนาการทำให้บารุงพระพุทธศาสนาซึ่งเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของพุทธศาสนิกชนให้มีความมั่นคงถาวรสืบไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของพระวินยาศึกษา อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของพระวินยาศึกษา อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของพระวินยาศึกษา อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัยเป็นแบบผสมวิธี ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ เป็นการสำรวจด้วยแบบสอบถามซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.751 กับกลุ่มตัวอย่าง คือ พระภิกษุสงฆ์ที่อยู่ในเขตปกครองคณะสงฆ์อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี จำนวน 341 รูป ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้คือค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการทดสอบค่าเอฟ (t-test, F-test) ด้วยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 8 รูปหรือคน โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนาสรุปเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

1. พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ของพระวินยาศึกษา อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.970, S.D. = 0.619$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านภาวะผู้นำ ($\bar{X} = 3.023, S.D. = 0.670$) อยู่ในอันดับสูงที่สุด รองลงมาคือ ด้านการประสานงาน/การมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.011, S.D. = 0.803$) ถัดมาคือด้านกระบวนการทางยุติธรรม (กฎหมาย) ($\bar{X} = 2.950, S.D. = 0.665$) และอันดับสุดท้ายคือ ด้านหน้าที่ ($\bar{X} = 2.900, S.D. = 0.669$)

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของพระวินยาธิการ อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า พระสงฆ์ที่มีอายุ ระดับการศึกษาทางโลก ระดับการศึกษาทางธรรมแผนกนักธรรม ระดับการศึกษาทางธรรมแผนกบาลีแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ของพระวินยาธิการ อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนพระสงฆ์ที่มีพรรษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ของพระวินยาธิการ อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวม แตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพระวินยาธิการ อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

3.1 ด้านภาวะผู้นำ

ปัญหา อุปสรรค ได้แก่พระวินยาธิการไม่ค่อยมีความเป็นผู้นำ ไม่กล้าตัดสินใจเด็ดขาด ข้อเสนอแนะ คือ ควรมีการฝึกอบรมพระวินยาธิการให้มีอัธยาศัยดี มีความรู้ความสามารถ มีความเป็นกันเอง

3.2 ด้านหน้าที่

ปัญหา อุปสรรค ได้แก่ไม่สามารถดูแลได้อย่างทั่วถึงในบางเขตพื้นที่ที่ลำบากในการเดินทางของพระวินยาธิการ

ข้อเสนอแนะ คือ ควรมีงบประมาณสนับสนุนในการปฏิบัติหน้าที่ของพระวินยาธิการ

3.3 ด้านการประสานงาน/การมีส่วนร่วม

ปัญหา อุปสรรค ได้แก่พระวินยาธิการไม่ค่อยมีการวางแผนร่วมกับเจ้าคณะผู้ปกครอง ข้อเสนอแนะ คือ พระวินยาธิการควรมีการประสานงานกับเจ้าคณะเจ้าคณะผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ฝ่ายบ้านเมืองก่อนปฏิบัติงานทุกครั้ง

3.4 ด้านกระบวนการทางยุติธรรม (กฎหมาย)

ปัญหา อุปสรรค ได้แก่ ยังไม่มีกฎหมายรับรองเป็นรูปธรรม ทำให้การปฏิบัติงานไม่เกิดความคล่องตัว

ข้อเสนอแนะ คือ ควรมีกฎหมายรับรองเป็นรูปธรรม

อภิปรายผลการวิจัย

ด้านภาพรวม พระสงฆ์ที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของพระวินยาธิการ อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 2.97, S.D.= 0.619) แสดงให้เห็นว่าการปฏิบัติหน้าที่ของพระวินยาธิการ ในด้านภาวะผู้นำ ด้านหน้าที่ ด้านการประสานงาน/การมีส่วนร่วม และด้านกระบวนการทางยุติธรรม (กฎหมาย) จึงทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของพระวินยาธิการ อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูปลัดทะเล มหณณโว (2553) ได้ศึกษาเรื่อง “บทบาทของพระวินยาธิการตาม

ทัศนคติของพระสงฆ์ในเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร” ซึ่งผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติเกี่ยวกับบทบาทของพระวินยาธิการในเขตพญาไท กรุงเทพฯ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ด้านภาวะผู้นำ พระสงฆ์ที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของพระวินยาธิการ อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ด้านภาวะผู้นำ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.02$, S.D.= 0.670) แสดงให้เห็นว่า พระวินยาธิการมีความรู้ ความสามารถ แม่นยำในพระวินัย กฎระเบียบ ข้อบังคับ และ พระวินยาธิการมีลักษณะพฤติกรรมโดยทั่วไปของท่านมีอริยาไศยดี มีความรู้ ความสามารถ มีความเป็นกันเอง กับทุกคนสร้างความอบอุ่นในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมชาย สรรประเสริฐ(2552) ได้วิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ของ กองบังคับการตำรวจท่องเที่ยว สำนักงานตำรวจแห่งชาติ” ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ของกองบังคับการตำรวจท่องเที่ยวในภาพรวม และรายด้านมีปฏิบัติการอยู่ใน ระดับปานกลาง

ด้านหน้าที่ พระสงฆ์ที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของพระวินยาธิการ อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ด้านหน้าที่ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.90$, S.D.=0.669) แสดงให้เห็นว่า พระวินยาธิการมีการจัดแบ่งเวรยาม ในการตรวจตรา ออกตรวจแต่ละพื้นที่ในเขต รับผิดชอบ และ พระวินยาธิการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างตรงไปตรงมา โดยยึดหนังสือคู่มือพระ วินยาธิการเป็นหลัก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เจริญ จันทร์จรัส (2542) ได้วิจัยเรื่อง “บทบาท ของพระวินยาธิการในการรักษาพระวินัยของคณะสงฆ์ไทย ศึกษากรณีกรุงเทพมหานคร” ซึ่ง พบว่า มีปัญหาในเรื่อง มาตรการป้องกันและดูแลสอดส่องความประพฤติของพระสงฆ์ไม่รัดกุม การสนับสนุนงบประมาณจากกรมการศาสนา ในการปฏิบัติหน้าที่แก่พระวินยาธิการไม่เพียงพอ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ไม่เพียงพอ

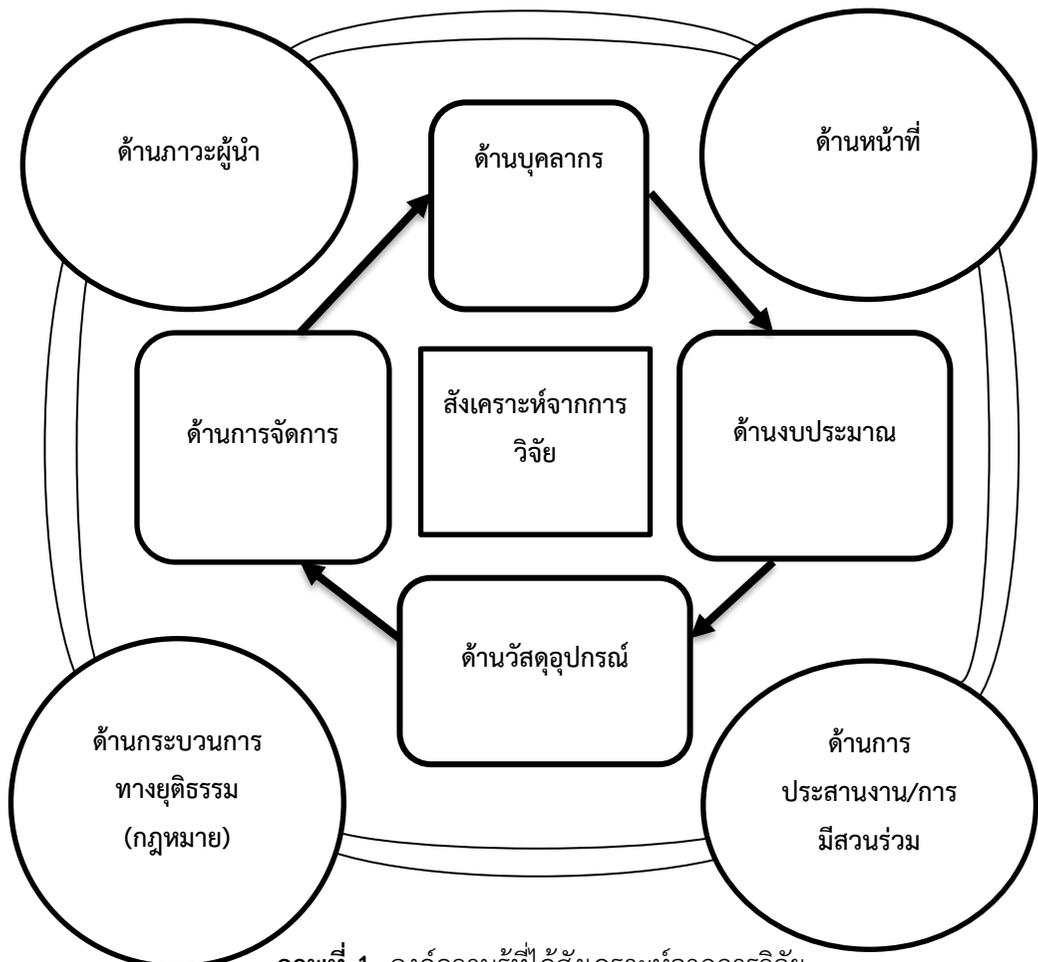
ด้านการประสานงาน/การมีส่วนร่วม พระสงฆ์ที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของพระวินยา ธิการ อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ด้านการประสานงาน/การมีส่วนร่วม โดยภาพรวม อยู่ใน ระดับปานกลาง ($\bar{X}=4.43$, S.D.=0.61) แสดงให้เห็นว่า พระวินยาธิการควรประชุมวางแผน ประสานกับทุกหน่วยงาน ก่อนออกปฏิบัติหน้าที่ ทุกครั้ง และพระวินยาธิการจะไปถึงที่เกิดเหตุ และประสานงานกับผู้ที่แจ้งเหตุทุกครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย พระมหาสมเกียรติ พูลทอง (2540) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลในการปฏิบัติงานของพระวินยาธิการที่มีต่อพระสงฆ์ผู้ ประพฤติผิดวินัย ศึกษาเฉพาะกรณีเขตพระนคร ซึ่งพบว่า มิติด้านความร่วมมือ พบว่า มีความ ร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในระดับสูงในเรื่องของการฝึกอบรม แนะนำวิธีการต่าง ๆ ด้านความ ร่วมมือกับประชาชน พบว่า อยู่ในระดับสูง โดยได้รับแจ้งเมื่อพบเห็นพระสงฆ์ผู้กระทำความผิด แต่ในด้านความร่วมมือกับมหาเถรสมาคม พบว่าอยู่ในระดับต่ำ

ด้านกระบวนการทางยุติธรรม (กฎหมาย) พระสงฆ์ที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของพระ วินยาธิการ อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ด้านกระบวนการทางยุติธรรม (กฎหมาย) โดย ภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.95$, S.D.=0.665) แสดงให้เห็นว่า เมื่อมีการสอบสวนผู้

ประพจน์ที่ไม่เหมาะสม พระวินยาศิการจะทำการไต่สวนร่วมกับเจ้าหน้าที่สำนักงานพระพุทธศาสนาและตำรวจในท้องที่ และพระวินยาศิการมีอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจ จับลาสิกขาพระภิกษุผู้กระทำความผิดได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระวิจิตร สมคำภา (2539) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ “บทบาทการปฏิบัติงานของศูนย์ปฏิบัติงานพระวินยาศิการ ในการตรวจตราดูแล พระภิกษุสามเณรที่ประพจน์ไม่เหมาะสม” จากการศึกษาโดยสรุป พบว่า ยังขาดแคลนบุคลากรที่จะทำหน้าที่ปฏิบัติงาน ยังขาดแคลนบุคลากรที่จะทำหน้าที่ที่มีความสามารถมาปฏิบัติงานที่มีก็ไม่มีศักยภาพที่เพียงพอ ซึ่งในทางปฏิบัติจะต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย

องค์ความรู้จากการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ของพระวินยาศิการ อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี” ผู้วิจัยได้สรุปองค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัยโดยการแสดงแผนภาพ ดังแผนภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 สรุปได้ว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ของพระวินยาธิการ อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี โดยแบ่ง ออกเป็น 4 ด้าน คือ 1) ด้านบุคลากร คือ พระวินยาธิการ ถือว่าเป็นบุคลากรสำคัญ มีหน้าที่ในการสอดส่องดูแล รักษาความเป็นระเบียบวินัย จึงควรมีการคัดสรรบุคคลที่มีความตั้งใจและเต็มใจที่จะทำงาน และมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน 2) ด้านงบประมาณ คือ ควรมีการจัดสรรงบประมาณสำหรับการปฏิบัติงานของพระวินยาธิการ โดยเฉพาะ รวมถึงค่านิตยภัตร เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้ท่านปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป 3) ด้านวัสดุอุปกรณ์ คือ พระวินยาธิการไม่มีงบประมาณสนับสนุน ทำให้จัดหาวัสดุอุปกรณ์กันเอง และออกค่าใช้จ่ายกันเอง ควรมีงบประมาณให้ โดยเฉพาะเพื่อการจัดซื้อหรือจัดหาวัสดุอุปกรณ์ สำหรับการปฏิบัติงานของพระวินยาธิการ 4) ด้านการจัดการ คือ คณะสงฆ์ควรมีหรือจะตั้งเป็นฝ่ายพระวินยาธิการ มีงบประมาณมีปัจจัยสนับสนุน เพื่อให้การปฏิบัติงานการจัดการของพระวินยาธิการเป็นไปอย่างดี มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ด้านบุคลากร ควรมีการคัดสรรบุคคลที่มีความตั้งใจและเต็มใจที่จะทำงาน และมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน
2. ด้านงบประมาณ ควรมีการจัดสรรงบประมาณสำหรับการปฏิบัติงานของพระวินยาธิการ โดยเฉพาะ รวมถึงค่านิตยภัตร
3. ด้านวัสดุอุปกรณ์ ควรมีงบประมาณให้ โดยเฉพาะเพื่อการจัดซื้อหรือจัดหาวัสดุอุปกรณ์ สำหรับการปฏิบัติงานของพระวินยาธิการ
4. ด้านการจัดการ ควรมีหรือจะตั้งเป็นฝ่ายพระวินยาธิการ มีงบประมาณมีปัจจัยสนับสนุน เพื่อให้การปฏิบัติงานการจัดการของพระวินยาธิการเป็นไปอย่างดี มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนางานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ของพระวินยาธิการ อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ไปศึกษาในพื้นที่อำเภอใกล้เคียงในจังหวัดปทุมธานี เพื่อหาข้อมูลเปรียบเทียบนำไปพัฒนาส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ของพระวินยาธิการ อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานีให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
2. ควรนางานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ของพระวินยาธิการ อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของพระวินยาธิการ อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานีให้มีประสิทธิภาพต่อไป
3. ควรดำเนินการในลักษณะของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ซึ่งใช้เป็นวิธีการปฏิบัติหน้าที่ของพระวินยาธิการ เพื่อปรับปรุงแก้ไขและ

เรียนรู้อย่างถูกวิธี จากการวิจัยเชิงปฏิบัติการในปัจจัยที่ส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ของพระวินยาธิการ อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี เป็นการเฉพาะ

4. ควรเพิ่มกรณีศึกษาจากพื้นที่ของจังหวัดปทุมธานี ในเขตอำเภออื่นๆ หรือจังหวัดอื่น เพื่อเพิ่มบริบทของการวิจัยให้ได้องค์ความรู้และรูปแบบการส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ของพระวินยาธิการ อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ที่หลากหลาย

เอกสารอ้างอิง

- กรมการศาสนา. (2528). *คู่มือการบริหารศึกษาคณะสงฆ์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- เจริญ จันทร์จริง. (2552). *บทบาทของพระวินยาธิการในการรักษาพระวินัยของคณะสงฆ์ไทย ศึกษากรณีกรุงเทพมหานคร* (วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาศาสนาเปรียบเทียบ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ถวัลย์ ทองมี. (2535). *คู่มือพระวินยาธิการ*. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.
- พระครูปลัดทะเล มหณฺณโว. (2553). *บทบาทของพระวินยาธิการตามทัศนะของพระสงฆ์ในเขต พญาไท กรุงเทพมหานคร* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิง พุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระเทพปริยัติสุธี วรวิทย์ คงคปญโญ. (2545). *การคณะสงฆ์และการศาสนา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระธรรมสุธี. (2554). *คู่มือศูนย์ปฏิบัติการพระวินยาธิการคณะสงฆ์กรุงเทพมหานคร*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: สำนักงานพระพุทธรศาสนาแห่งชาติ.
- พระมหาสมเกียรติ พูลทอง. (2540). *ปัจจัยที่ส่งผลในการปฏิบัติงานของพระวินยาธิการที่มีต่อพระสงฆ์ผู้ประพฤติผิดวินัย ศึกษาเฉพาะกรณีเขตพระนคร* (สาขาวิชาการบริหารองค์การ สารนิพนธ์ ศิลปะศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกริก.
- พระรัตนเมธี (บุญช่วย กम्मสุโภ). (2552, 15 มีนาคม). “มงคลข้าวสด”. ข้าวสด. น. 16.
- พระวิจิตร สมคำภา. (2539). *บทบาทการปฏิบัติงานของศูนย์ปฏิบัติการของพระวินยาธิการในการตรวจตราดูแลภิกษุสามเณรที่ประพฤติไม่เหมาะสม* (สารนิพนธ์ สาขาวิชานโยบายและการวางแผนสังคม). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกริก.
- สมชาย สรรประเสริฐ. (2552). *กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ของกองบังคับการตำรวจท่องเที่ยว สำนักงานตำรวจแห่งชาติ* (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.